

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om "iets juridisch" dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de juridische waarde van het dialoog met de buurt.

Omgevingsdialoog

Van deze tijd is dat niet top-down en eenzijdig vanuit het ivoren gemeentehuis besluiten over de heg van de samenleving worden geworpen.

Nee, waar mogelijk betrekken wij "de" burger bij door de raad te nemen besluiten.

De Omgevingswet die ooit in werking gaat treden is hier mede op gebaseerd. Er is ook al een mooie term voor ontwikkeld: Omgevingsdialoog. In dialoog met de omgeving komen tot een gewenst draagvlak voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit kan gaan om een aanpassing van een verkeerssituatie, de inrichting van een buurtpark.

Het kan ook gaan om de vestiging of uitbreiding van een bedrijf waarvoor een wijziging van het bestemmingsplan nodig.

Hoe meer draagvlak "aan de voorkant" des te meer tevredenheid bij "de omgeving". De raad komt pas in beeld als betrokkenen eruit zijn. Het initiatief ligt bij betrokkene en zijn omgeving. De bestuursrechter kijkt ernaar en hoeft niet in actie te komen. Hoe mooi!!

Dialoog, gemeenteraad en bestuursrechter: een spannende verhouding

Het is niet altijd koek en ei in en om de omgevingsdialoog. Dat blijkt uit de vele beroepschriften tegen bestemmingsplanbesluiten en omgevingsvergunningen die wekelijks worden ontvangen aan de Kneuterdijk 22 te 's-Gravenhage, sinds jaar en dag de woonplek van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State. Beter bekend als "de Afdeling".

Dat blijkt ook "aan de basis" als de raad zich moet zetten aan de vaststelling van een bestemmingsplan, het al dan niet verlenen van een verklaring van geen bedenkingen of anderszins wordt benaderd door ongeruste omwonenden die de komst van een ontwikkeling vrezen.

Van de mogelijkheid tot inspraak en het indienen van een zienswijze wordt uitgebreid gebruik gemaakt, en de raad moet vervolgens zijn positie bepalen.

Eigenlijk moet elk raadslid en elke raadsfractie zich afvragen of en op welke wijze hij moet tegemoet komen aan de inbreng van zijn kiezer. De raad is immers volksvertegenwoordiging en moet de belangen van de inwoners die hij representeert toch in de eerste plaats dienen ?!

Gemeenteraad en een goede ruimtelijke ordening: maak het juridisch!

Dan pas blijkt dat de raad niet heel erg veel kan met de inbreng die hem bereikt. De raad moet de omgevingsdialoog, zienswijzen en inspraak "juridisch maken".

Wat wil dat zeggen: de afwegingen die de raad voorafgaand aan zijn besluitvorming maakt moeten passen binnen de termen uit de Wet ruimtelijke ordening dan wel de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Meer in het bijzonder: als de raad wil meegaan met de inbreng die hem vanuit de bevolking bereikt moet hij zijn afwegingen en motivering ophangen aan "het belang van een goede ruimtelijke ordening". En dit ook vanuit die benadering onderbouwen.

De raad (en dit geldt ook voor elk raadslid en elke raadsfractie) is er niet als hij vaststelt dat “dit niet past in de omgeving” of dat “hiervoor geen draagvlak is” dan wel dat de “omwonenden vrezen voor hun rust en/of woongenot”.

Aan dergelijke afwegingen heeft de bestuursrechter (uiteindelijk bovenvermelde Afdeling) geen enkele boodschap. Die wil raadsbesluiten zien die, zoals dat zo mooi heet, ruimtelijk relevant zijn ingericht. Compleet met belangenafweging en deugdelijke motivering.

Niet eenvoudig; wat te doen?

Dit is één van de moeilijkste bezigheden van raad en raadslid: inbreng van de inwoners juridisch maken. Menig raad en menig raadslid worstelt hiermee. Begrijpelijke worsteling.

Hoe zet je emoties vanuit de bevolking, die jou in de meeste gevallen als raad en raadslid aanspreken, om in een formeel – juridische afweging en onderbouwing? In de meeste gevallen zal de raad of het raadslid dit niet in zijn eentje kunnen.

Er is specialistische ondersteuning nodig. Daar heeft de raad (onvervreemdbaar) recht op: ambtelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 33 lid 1 Gemeentewet.

Maar zelf moet de raad (en elk raadslid en raadsfractie) van het besef zijn doordrongen dat er tijd en gelegenheid moet worden genomen om dit transformatieproces richting een juridisch houdbaar raadsbesluit goed te doorlopen.

De griffie(r) kan hierin een onmisbare gids en wegwijzer vormen.